

RUIMTE VOOR WATER

Inhoudsopgave

1. 'Ruimte voor water' daagt uit om anders te ontwerpen...	3
• Wat ? • Hoe? • Case studies	
2. Waarom meedoen?	5
• Netwerk • Naamsbekendheid	
3. Voorwaarden van deelname	5
4. Procedure	6
• Fase 1: Aanmelden • Fase 2: Selectie • Fase 3: Atelier • De jury • Informatie voor aanmelden en indienen	
5. Tijdsplanning	8
• Tijdschema • Aanmeldformulieren • Nota van inlichtingen	
6. Algemene voorwaarden	8
• Rechtsbescherming • Auteursrecht en gebruik resultaten	
7. Bijlagen	9
• Locatie 1: Hengelo, Ketelfabriek • Locatie 2: Almelo, Aalderinkshoek • Locatie 3: Enschede, Kennispark	
8. Colofon	11

‘Ruimte voor water’ daagt uit om anders te ontwerpen...

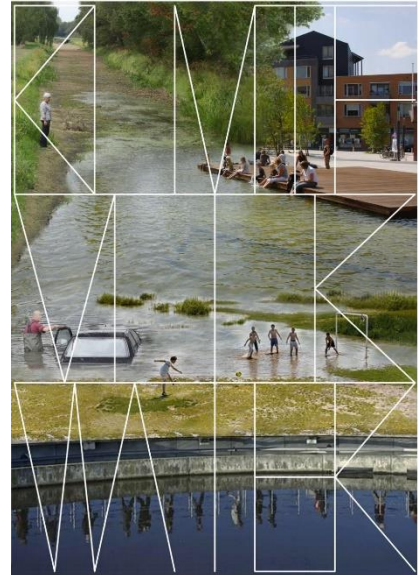
De mondiale klimaatverandering treft ook Twente. De klimaatatlas (<https://tw.n.klimaatatlas.net>) laat heel duidelijk zien dat onze regio in toenemende mate met wateroverlast, hitte en droogte te maken krijgt en daar ook op zal moeten reageren. Water gaat een andere betekenis krijgen en een belangrijke rol spelen in onze leefomgeving.

Met deze ontwerpuiting gaat BNA Oosting en Architectuurcentrum Twente, samen met de regionale partners Twents waternet, Vechtstromen en Pioneering, multidisciplinaire teams uitdagen om met inspirerende, ruimtelijke concepten te komen die hierop anticiperen.

De ontwerpuiting is een onderdeel van een reeks activiteiten onder de noemer ‘Waterwaarde’, die gedurende 2020/2021 de klimaatverandering in Twente bij een breed publiek onder de aandacht brengt. De aftrap was op 7 oktober, met de eerste Twentse Klimaatpraat Online.

WAT?

Een integraal, ontwerpend onderzoek, gericht op ruimtelijke ontwerpers, waterschappers, studenten en experts, met een uitkomst/presentatie gericht op een breed publiek. Concrete opgaven in Twente, met elk z’n eigen uitdaging, waarbij de nadruk ligt op de stedenbouwkundige en landschappelijke schaal, en waarin wordt gezocht naar een aanpak om wateropgaves in de toekomst te benutten bij het verbeteren van onze (leef)omgevingskwaliteit. De resultaten van het onderzoek moeten vooral inspireren en het publieke debat aanzwengelen. Een daadwerkelijke uitvoering is geen doel op zich.

HOE?

De deelnemers pitchten in de eerste ronde hun ideeën aan een jury. Deze jury beoordeelt de meest briljante en kansrijke ideeën die vervolgens verder worden uitgewerkt in de tweede ronde, de ontwerpateliers. Kwaliteit is daarbij niet afhankelijk van het aantal teams waardoor locaties kunnen afvallen. Inhoud is leidend.

De samengestelde, aan de ontwerpateliers deelnemende teams ontvangen een vergoeding voor de werkzaamheden. De resultaten worden in een plenaire bijeenkomst besproken, geëvalueerd en van commentaar voorzien door externe experts en stakeholders. Er worden geen winnaars aangewezen.

Alle informatie over de uitdaging, programma van eisen, tijdsplanning en mogelijkheid voor inschrijven zal half december beschikbaar zijn op de website van de BNA.

Aansluitend zal een reizende tentoonstelling, gekoppeld aan publieke debat-sessies, de ontwerpen aan een breed publiek presenteren, indien Corona tegen die tijd onder controle is. Anders zal hier een alternatief voor worden gezocht.

In het kort beoogt de uitdaging dat we elkaar beter weten te vinden aan de voorkant en dat de uitkomsten ons inspireren de wateropgave om te zetten in een positieve leefomgeving.

Namens BNA Oosting,

Martin Huiskes
Gerwin Tornij
Erik Workel
Carmen Oude Wesselink

Namens Architectuurcentrum Twente

Ruud van der Koelen

1 CASE STUDIES

De deelnemers kunnen kiezen uit 3 soorten opgaven. Hoe past je klimaatadaptatie en de wateropgave in bij:

- Een nieuwbouwopgave voor een woonwijk: Ketelfabriek, Hart van Zuid - Hengelo;
- Een herstructureringsopgave van een woonwijk: Aalderinkshoek - Almelo;
- Een herstructureringsopgave van een bedrijventerrein: Kennispark - Enschede.

In nauw overleg met het Twents Waternet, Waterschap Vechtstromen en Provincie Overijssel zijn drie concrete locaties geselecteerd in Twente. De opgaven zijn reëel en in een stadium dat er nog volop ruimte is voor planvorming en doorontwikkeling.

Zie bijlage 1 voor meer informatie over deze locaties.

Voor alle locaties geldt:

- De gebieden moeten toekomstbestendig gemaakt worden;
- De schaal van de locaties daagt uit om integraal na te denken over de wateropgave en klimaatadaptatie;
- Aspecten van water zouden een rol kunnen spelen binnen de thema's leefbaarheid, recreatief gebruik, ecologische elementen, natuurinclusiviteit en circulair bouwen;
- Gebruik de Klimaatatlas Twents Waternet (<https://twn.klimaatatlas.net>) voor de analyse van klimaatopgaven voor de specifieke locaties;
- Er dient nagedacht te worden over de schaalbaarheid van de voorstellen: kunnen aangedragen oplossingen ook toegepast worden bij andere, soortgelijke locaties;
- Ontwerpen uitvoeren bij voorkeur in multidisciplinaire teams.

Voor alle locaties is samen met gemeenten en stakeholders informatie verzameld als input voor ideevorming en ontwerp.

Mochten er echter ideeën ontstaan over de integratie van klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving die briljant zijn, maar niet binnen deze drie locaties passen: Indienen. Deze ideeën zullen ook meegenomen in de beoordeling van de eerste fase van de ontwerpuitdaging.

2 WAAROM MEEDOEN?

Netwerk

Deelnemers aan de uitdaging krijgen toegang tot een breed scala aan netwerken én de expertise binnen deze groepen. Er kan geen uitvoeringsgarantie gegeven worden, maar deze uitdaging biedt wel de gelegenheid om over je voorstellen in gesprek te gaan met stakeholders, corporaties en gemeenten.

Naamsbekendheid

De betrokken partners bij deze ontwerpuitdaging communiceren op meerdere momenten over de uitdaging en haar deelnemers. Hiermee ontvangen de deelnemers publiciteit en kunnen zich bij branche- en branche overstijgende netwerken profileren. Er wordt gezorgd voor:

- Een vakinhoudelijke presentatie waarbij alle teams hun onderzoeksresultaten integraal presenteren. Dit is een openbare presentatie;
- Een (Reizende) tentoonstelling waar de resultaten van de uitdaging op (publieks-) aantrekkelijke wijze worden getoond, fysiek en online;
- Digitale nieuwsberichten, een eindverslag en mogelijke artikelen zullen worden gedeeld via sociale mediakanalen en nieuwsbrieven van de betrokken partners

Vergoedingen

Voor de 2e fase van de Ontwerpuitdaging is een vergoeding beschikbaar. De hoogte van deze vergoeding hangt af van het aantal geselecteerde deelnemers. De totale beschikbare vergoeding wordt gelijkmatig verdeeld over de deelnemende teams.

3 VOORWAARDEN VAN DEELNAME

We dagen professionals, studenten en creatievelingen uit om met innovatieve ideeën te komen over de integratie van de wateropgave en klimaatadaptatie voor een van de locaties. Er is geen opleidingseis of verplichte registratie als ruimtelijk professional. Deelnemers kunnen zich in teams of als persoon aanmelden. Er wordt verwacht dat binnen de ateliers (fase 3) samengewerkt wordt. Deelnemers zich in teams aanmelden, bij voorkeur multidisciplinair. Voorwaarde hierbij is dat het team op zijn minst 1 ruimtelijke ontwerper bevat.

4 PROCEDURE

Fase 1: Aanmelding

De voorselectie van de teams gaat via een openbare oproep en via dit reglement. De openbare oproep vindt plaats via de onlinekanalen en (Corona-proof) activiteiten van de BNA, Architectuurcentrum Twente en de overige partners. Geïnteresseerden worden via mail en social media opgeroepen om deel te nemen en een motivatie voor deelname op te sturen.

Voor het aanmelden is een digitaal formulier beschikbaar, dat **hier** te vinden is. Volledig ingevulde formulieren worden beoordeeld door de organisatie op hun motivatie en bij akkoord ontvangen aanmelders een bericht van toelating tot de fase 2: Selectie.

Fase 2: Selectie

In de selectiefase wordt verwacht dat je een ideevoorstel voor een van de locaties aanlevert. Het ideevoorstel kan bestaan uit een goed onderbouwd innovatief idee voor een van de gebieden of uit kort toegelichte referentieprojecten in relatie tot de opgaven. Een ideevoorstel mag op individuele basis aangeleverd worden, maar mag tevens in teamverband ontwikkeld worden. Vanaf fase 3 is het voorwaarde dat de doorontwikkeling van ideevoorstellen in teams plaats vindt.

Voor deelname aan de selectiefase is geen vergoeding beschikbaar. Deelnemers krijgen de kans om hun voorstel te presenteren aan een jury. De jury beoordeelt de eerste ideeën die vervolgens verder kunnen worden uitgewerkt in de fase 3: Ateliers. Een jury selecteert maximaal 10 voorstellen. Deze deelnemers of teams worden uitgenodigd voor de 2e fase.

De ideevoorstellen worden beoordeeld op Ruimtelijkheid

- Innovatie
- Opschaalbaarheid
- Integraliteit (Input versus output van water in de gebouwde omgeving)
- Milieueffecten (mate van leefbaarheid, recreatief gebruik, ecologische elementen, natuurinclusiviteit en circulair bouwen)

De jury voor deze fase bestaat uit:

- **Gerjan Timmerman:** Stedenbouwkundige Gemeente Zwolle
- **Martin Huisjes:** *Architect, vormvinder en integraal denker* - LKSVDD architecten en *bestuurslid* - BNA Lokaal netwerk Oosting
- **Ruben Timmers:** *Docent/Onderzoeker P.I. Water & Awareness* - Lectoraat International Water Technology Saxion Hogescholen
- **Rik Meijer:** *Beleidsadviseur* - gemeente Enschede en *voorzitter* - kernteam ambtelijk platform Twents Waternet

Indieningsvereisten Fase 2: selectie

- Presentatie van ideevoorstel bestaande uit 2x A3-formaat (liggend) pagina's. Deze pagina's zijn naar eigen inzicht in te vullen. Voorwaarde is dat het idee goed leesbaar en helder verwoord is;

- De voorstellen kunnen worden ingeleverd via een online-formulier, dat **hier** te vinden is. Alle documenten kunnen via een wettransfer-link (of gelijkwaardig systeem) gekoppeld worden aan het formulier.

Fase 3: Atelier

Tijdens deze fase worden de teams gevormd zodat er samengewerkt wordt aan de verschillende opgaven. Fase 3 bestaat uit 2 sessies van een dagdeel. Tijdens de eerste sessie worden de deelnemers bijgestaan door deskundige mentoren. Samen wordt onderzocht of nieuwe teams samengesteld kunnen worden rondom de drie locaties (en eventueel een wildcard locatie indien briljante ideeën worden aangeleverd voor de integratie van klimaatadaptatie bij andere ruimtelijke opgaven).

Tijdens deze eerste sessie worden de drie ontwerplocaties nogmaals toegelicht door de stakeholders of partnerorganisaties en in een workshop worden eerste verkenningen onderzocht en besproken. De resultaten van deze workshop worden aan het einde van het eerste atelier gepresenteerd en besproken met de stakeholders en partners.

Daarna volgt een periode van 4 weken waarin de teams de mogelijkheid wordt geboden om de concepten verder te onderzoeken en uit te werken. Daarbij wordt nadrukkelijk gestuurd op het ontwikkelen van ontwerpprincipes en om de resultaten beeldend te documenteren.

In een tweede atelier worden deze nader uitgewerkte voorstellen in een brede workshop aan alle teams, 'opdrachtgevers' en partners gepresenteerd en besproken. In een 'Dragon's Den – achtige setting worden de voorstellen besproken en becommentarieerd. Eventuele conclusies kunnen in gezamenlijkheid worden getrokken en zullen door BNA Oosting en het Architectuurcentrum Twente worden toegevoegd aan de resultaten. Met deze interne eindpresentatie wordt fase 2 afgesloten.

Er wordt geen 'prijswinnaar' aangewezen. De teams krijgen elk een gelijke vergoeding van €2000,- incl btw.

Indieningsvereisten Fase 3: Ateliers

Per team wordt een visie verwacht voor een van de locaties. Deze visie bestaat uit:

- Een tekst van maximaal 1000 woorden over het voorstel;
- Een beknopte samenvatting, maximaal 100 woorden (voor expositie en social media);
- Een representatieve afbeelding (300dpi, bestandsgrootte maximaal 10MB) (voor expositie en social media);
- Een A1 poster waarop de kern van het voorstel helder gevisualiseerd wordt;
- Voor het 2e atelier wordt verwacht dat ieder team een presentatie verzorgd van maximaal 10 minuten. Deze presentatie mag ondersteund worden door beeldmateriaal. Tijdens het 2e atelier zijn presentatiemiddelen beschikbaar (beeldscherm, laptop). De presentatie wordt aangeleverd op USB-stick of er wordt gebruik gemaakt van eigen computer (met HDMI-aansluiting).

5 TIJDSPLANNING

Aankondiging:	25 november 2020
Officiële kick-off:	15 december 2020
Sluiting nota van inlichtingen	7 januari 2021
Publicatie nota van Inlichtingen:	14 januari 2021
Sluiting aanmeldingen:	4 februari 2021
Jurering:	17 februari 2021
Werkatelier 1:	3 maart 2021
Werkatelier 2, inclusief Dragons Den:	31 maart 2021
Aanmelden is mogelijk vanaf 25 november, de informatie over de locaties is op de website te vinden.	

De organisatie heeft in de opgestelde informatie getracht zo volledig mogelijk te zijn. Mochten er desondanks toch nog vragen zijn over de ontwerpuitdaging of dit reglement, dan kan de deelnemer deze vragen per e-mail indienen via oosting@bna.lokaal.nl

De vragen kunnen ingediend worden tot en met 7 januari 2021 (17.00 uur). De organisatie verzameld en beantwoordt de vragen in een Nota van inlichtingen. De antwoorden worden uiterlijk 14 januari 2021 via de website van BNA en het Architectuurcentrum Twente gecommuniceerd worden.

6 ALGEMENE VOORWAARDEN

Rechtsbescherming

- Op de uitdaging is het Nederlands recht van toepassing.
- Voorkomende geschillen die tussen uitschrijver, deelnemers en juryleden, ontstaan naar aanleiding van deze uitdaging worden beslecht door de Nederlandse rechter. Deelnemers moeten zich hiertoe binnen een termijn van 10 dagen gerekend vanaf de datum van bekendmaking van de uitslag hun kort geding aanhangig maken bij de rechtbank Den Haag.
- De uitschrijver behoudt zich het recht voor te allen tijde de uitdaging geheel of gedeeltelijk te staken.
- Het is deelnemers, juryleden en andere partijen die bij de uitdaging betrokken zijn niet toegestaan in de publiciteit te treden over het verloop en de uitslag van de uitdaging, voordat de uitschrijver dit gedaan heeft. Bij twijfel of vragen hierover, kunnen nemen deelnemers voorafgaand aan eventuele publicaties contact op met de contactpersoon van de uitschrijver.
- De uitschrijver zal in alle redelijkheid omgaan met situaties waarin het reglement niet voorziet.

Auteursrecht en gebruik resultaten

De deelnemers blijven auteursrechtelijk eigenaar van de inzending. De organisatie heeft het recht om de inzendingen te gebruiken voor publicitaire doeleinden, zonder daarvoor een toestemming of vergoeding verschuldigd te zijn.

HENGELO KETELFABRIEK

De Ketelfabriek op het voormalig Stork-terrein, is een prominente schakel aan de Laan Hart van Zuid in Hengelo binnen de grootschalige gebiedsontwikkeling Hart van Zuid. In deze tweede helft van de gebiedsontwikkeling wordt er een woonmilieu gecreëerd dat nog niet te vinden is in Hengelo. Er wordt volop aandacht gegeven aan thema's als duurzaamheid en slimme toepassingen op gebied van mobiliteit en ruimtelijke kwaliteit. Het industrieel erfgoed geeft eigenheid en identiteit aan de ontwikkeling.

Het Ketelfabriek-gebied is bestemd voor herontwikkeling met hoogstedelijke, collectieve woningbouw. (Een stedelijk milieu zal hier verrijzen, met grote volumes aan de laan, richting grondgebonden woningbouw aansluitend aan de reeds bestaande woningen aan de Langelersmaatweg.) Daarbij wordt er ook nadrukkelijk gedacht aan woonconcepten die mogelijkheden bieden voor meerdere leeftijdsgroepen met focus op de urban creator, verschillende gezinssamenstellingen en nieuwe verhoudingen tussen private en gemeenschappelijke ruimten.

Dit schept een uitdagende context om in het kader van 'RUIMTE VOOR WATER' teams uit te dagen ontwerpvoorstellen te ontwikkelen, waarin dit programma wordt gekoppeld aan een ruimtelijke inpassing van klimaatadaptieve aspecten.

In het kort:

- ontwerp van een klimaatadaptieve, binnenstedelijke concept
- verdichting en vergroten van diversiteit in wonen
- groen en water en zoveel mogelijk zelfvoorzienend
- zoveel mogelijk autarkisch

ALMELO AALDERINKSHOEK

Deze typische jaren '70 woonwijk staat op de agenda om sociaal, infrastructureel en ruimtelijk aangepakt te worden en zo klaar te zijn voor een nieuwe, duurzamere levensfase. Door de huidige inrichting van de openbare ruimte (aanwezigheid van het groen is zeer onevenwichtig verdeeld waardoor de woonclusters zeer steenachtig zijn) spelen de effecten van de klimaatverandering (hittestress en wateroverlast) een nadrukkelijke rol in Aalderinkshoek. Hiermee is deze locatie exemplarisch voor een hele generatie van dit soort wijken. De wens is om verschillende opgaven aan elkaar koppelen onder het motto 'integraliteit van kansen'.

In het kader van 'RUIMTE VOOR WATER' dagen wij teams uit ontwerpvoorstellen te ontwikkelen die inspelen op klimaatadaptatie van de na-oorlogse woonwijk en daarmee ook de leefbaarheid, direct of indirect, vergroten. Welke ruimtelijke aspecten gaan er spelen bij autarkisch maken van de wijk en hoe kan dit vervolgens bijdragen aan de verbetering van het woonklimaat.

In het kort:

- de wijk als geheel klimaatadaptiever maken
- ontharden van de openbare ruimte
- meer oppervlaktewater en gebruik van natuurlijk verval
- zo mogelijk verdichting en variatie in woontypologieën

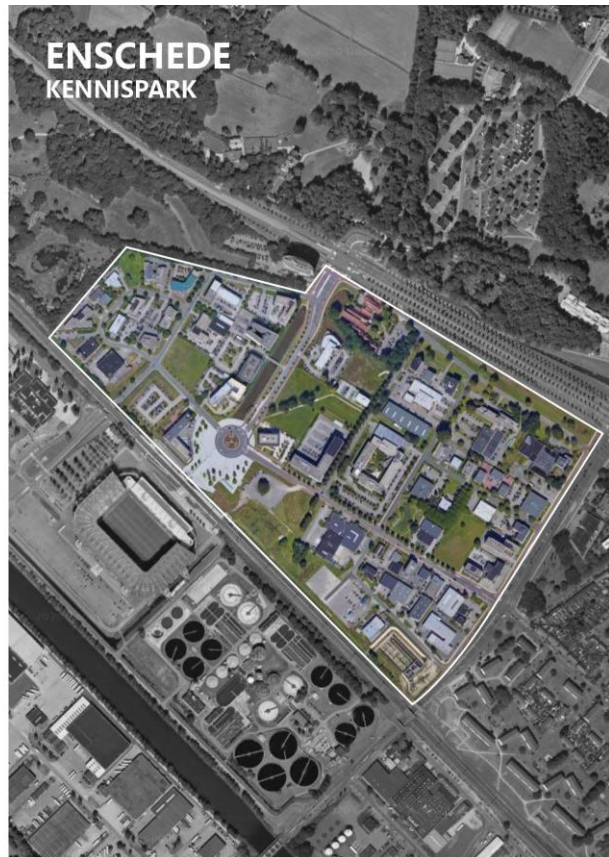
ENSCHEDA KENNISPARK

Voor het Kennispark is een nieuwe gebiedsstrategie ontwikkeld met twee hoofdpijlers, "Versterken internationaal profiel en merk" en "Bouwen aan een dynamische toplocatie". De tweede fysieke pijler is verder uitgewerkt in een structuurvisie en een verdiepend stedenbouwkundig plan. Binnen het stedenbouwkundig plan moeten de verschillende deelonderwerpen per locatie verder verdiept en uitgewerkt worden.

Samen met de stakeholders van het Kennispark wil 'RUIMTE VOOR WATER' het aspect van water-beheersing oppakken. Teams worden hierbij uitgedaagd, om met innovatieve concepten, water in het werklandschap zowel een ruimtelijke, functionele als recreatieve plek te geven.

In het kort:

- transformatie van een bestaand werklandschap
- verdichting is wenselijk
- groen en water en zoveel mogelijk zelfvoorzienend maken
- zo mogelijk/nodig kanaalzone en/of campus UT betrekken
- versterking profiel van de campus
- water als bijdrage aan de BREEAM excellent ambitie

8 COLOFON

BNA Lokaal netwerk Oosting, Architectuurcentrum Twente
25 november 2020